

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

¹Ινστιτούτο Αμπέλου Αθηνών, ²Ινστιτούτο Αμπέλου, Λαχανοκομίας και Ανθοκομίας Ηρακλείου, ³Ινστιτούτο Ελαίας και Οπωροκηπευτικών Καλαμάτας, ⁴Ινστιτούτο Σιτηρών, ⁵Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων, ⁶Κέντρο Γεωργικής Έρευνας Βόρειας Ελλάδας, ⁷Σταθμός Γεωργικής Έρευνας Βαρδατών Φθιώτιδας

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΓΕΝΕΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ

Ράλλη Π.⁶, Π. Ζαμανίδης¹, Δ. Κοκκαλιάρη¹, Α. Ντούλης², Π. Κάτσαρης³, Κ. Μπλαδενόπουλος⁴, Γ. Ευγενίδης⁴, Π. Δρογουδη⁵, Θ. Σωτηρόπουλος⁵, Κ. Καζαντζής⁵, Ν. Σταυρόπουλος⁶, Φ. Μπλέτσος⁶, Κ. Κοτρόσης⁶, Δ. Ρούσκας⁷, Ι. Ακρίβος⁷

1^η Επιστημονική Συνάντηση για τις Τοπικές Ποικιλίες
Αθήνα, 2011

Τα στοιχεία αφορούν στις συλλογές της Τράπεζας Γενετικού Υλικού και ορισμένων Ερευνητικών Ιδρυμάτων του ΕΘΙΑΓΕ, τα οποία απεικονίζονται παρακάτω. Συλλογές υπάρχουν και σε άλλα Ινστιτούτα του ΕΘΙΑΓΕ. Λόγω του περιορισμένου χρόνου της ομιλίας γίνεται αναφορά σε ορισμένα από αυτά. Ελπίζουμε στις επόμενες συναντήσεις για τις τοπικές ποικιλίες να δοθεί η δυνατότητα να παρουσιαστεί η συλλογή και το έργο και των υπολοίπων.

Ινστιτούτο
Φυλλοβόλων
Δένδρων

Σταθμός Γεωργικής
Έρευνας Βαρδατών
Φθιώτιδας

Ινστιτούτο Ελαίας &
Οπωροκηπευτικών
Καλαμάτας

Κέντρο Γεωργικής
Έρευνας Β. Ελλάδας
& Ινστιτούτο Σιτηρών

Ινστιτούτο Αμπέλου
Αθηνών

Ινστιτούτο Αμπέλου,
Λαχανοκομίας &
Ανθοκομίας
Ηρακλείου

Τοπικές ποικιλίες (Landraces)

- ▶ «...μια τοπική ποικιλία αποτελεί ένα δυναμικό πληθυσμό ενός καλλιεργούμενου φυτικού είδους, ο οποίος έχει ιστορική προέλευση, ευδιάκριτη ταυτότητα και στερείται επίσημης γενετικής βελτίωσης, καθώς συχνά ποικίλλει γενετικά, προσαρμόζεται τοπικά και σχετίζεται με τα παραδοσιακά συστήματα καλλιέργειας».
- ▶ Επιπλέον είναι αποδεκτό ότι ενώ τα παραπάνω χαρακτηριστικά εμφανίζονται συχνά, δεν είναι πάντα παρόντα για κάθε μεμονωμένη τοπική ποικιλία (Camacho Villa *et al.*, 2005).

Αξία των τοπικών ποικιλιών σήμερα

- ▶ Κατάλληλες για γεωργία χαμηλών εισροών
- ▶ Ευρεία γενετική αντοχή σε βιοτικές και αβιοτικές καταπονήσεις
- ▶ Υψηλή ποιότητα
- ▶ Σύνδεση με την παράδοση και την επώνυμη μεταποίηση
- ▶ Ευρύτερη γενετική παραλλακτικότητα για προστασία της βιοποικιλότητας
- ▶ Μεγαλύτερη ποικιλία σε οργανοληπτικές και γαστριμαργικές επιλογές
- ▶ Διευρύνουν το δικαίωμα επιλογής του καταναλωτή

Αίτια εξαφάνισης των τοπικών ποικιλιών

- ▶ Νέες παραγωγικότερες ποικιλίες
- ▶ Περιορισμένη ανταπόκριση στις αυξημένες εισροές και τη μηχανοποίηση
- ▶ Νέα πρότυπα αγοράς (ομοιομορφία, τυποποίηση, παραγωγή - εμπορία κλίμακας)
- ▶ Μετάβαση από την κλειστή οικονομία της τοπικής αυτάρκειας στην ανοικτή ανταγωνιστική
- ▶ Ανταγωνισμός σε εθνικές και διεθνείς αγορές κυρίως με βάση το χαμηλότερο κόστος
- ▶ Απροθυμία ή αδυναμία αγορών για να προσφέρουν καλύτερες τιμές και καλύτερη ποιότητα

Συνειδητοποίηση της ανάγκης προστασίας τους

Η συνειδητοποίηση στη δεκαετία του '70 του κινδύνου να χαθεί οριστικά μέσα σε λίγα χρόνια ο τεράστιος γενετικός πλούτος, που είχε δημιουργηθεί στη διαδρομή των αιώνων με τη φυσική και ανθρώπινη επιλογή, οδήγησε στη δημιουργία Τραπεζών Γενετικού Υλικού σε πολλές χώρες για τη διάσωσή του.

Προεδρικό Διάταγμα αριθμ. 80, τεύχος Α΄,

40/22-3-1990

Κυριότερα άρθρα

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ 22 ΜΑΡΤΙΟΥ 1990	ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 40
--------------------------	--------------	----------------------

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

80. Προστασία του φυτικού γενετικού υλικού της χώρας. . . 1
81. Έγερση κλιμακίων στο Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών και καθορισμός του εσωτερικού κανονισμού τους. 2

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Τροποποίηση της ΠΔ/ΓΕ 1371/7.10.88, σχετικά με την έγκριση λειτουργίας νέας τράπεζας με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΣΩΓΕΩΝ - ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ Α.Ε.» 3

ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

- ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 80 (1)

Προστασία του φυτικού γενετικού υλικού της χώρας.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

- Τις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 2 του ν. 1564/1985 - Οργάνωση παραγωγής και εμπορίας του πολλαπλασιαστικού υλικού φυτικών ειδών (Α' 164).
- Την 56/1990 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, μετά από πρόταση των Υπουργών Γεωργίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος διατάγματος είναι η προστασία και η διατήρηση του εγχώριου αειζώνου γενετικού υλικού των καλλιεργουμένων φυτικών ειδών και των αγρίων προγόνων τους ή συγγενών τους ειδών.

Άρθρο 2

Έκταση εφαρμογής

Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται για όλα τα καλλιεργούμενα φυτικά είδη (αειζώνου, πολυετή, ποικιλίες κλώνου, καθαρές σειρές), καθώς και τα συγγενή προς αυτά άγρια και ζυκανοίμορφα είδη που αφορούν την προστασία τους, τόσο στο φυτικό τους οικοσύστημα (IN SITU), όσο και εκτός αυτού (EX SITU: Τράπεζες Γενετικού υλικού, Βιοτεχνικοί κήποι, σπυρίδες και φυτικές υπαίθροι).

289

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος διατάγματος είναι η προστασία και η διατήρηση του εγχώριου αειζώνου γενετικού υλικού των καλλιεργουμένων φυτικών ειδών και των αγρίων προγόνων τους ή συγγενών τους ειδών.

Άρθρο 3

Διάκριση - Κατάταξη φυτικού γενετικού υλικού

Το υπό προστασία φυτικό γενετικό υλικό διακρίνεται στις εξής ομάδες:

α) Ντόπιες ποικιλίες - πληθυσμοί παραδοσιακής καλλιέργειας (PRIMITIVE CULTIVARS, LANDRACES).

β) Άγρια και λοιπά φυτικά είδη, στενά συγγενή των καλλιεργουμένων φυτών ή και απευθείας πρόγονοί τους (WILD, WEEDY SPECIES).

γ) Άγρια φυτικά είδη που χρησιμοποιούνται άμεσα για τη διατροφή ανθρώπων ή ζώων, την παραγωγή βιομηχανικών προϊόντων και τη διακόσμηση (φαρμακευτικά, αρωματικά, βαφικά, αρτυματικά, μελισσοκομικά και ανθοκομικά - διακοσμητικά φυτά).

δ) Σύγχρονες αλλά και παλαιότερες ποικιλίες, δημιουργίες βελτιωτών, που επέζησαν αλλά δεν καλλιεργούνται σήμερα σε σημαντική έκταση και έπαυσαν να προστατεύονται από «Δικαιώματα βελτιωτού» (PLANT BREEDER'S RIGHTS).

ε) Καθαρές σειρές (INBRED LINES) που έχουν μεγάλη σημασία για τη γεωργία.

Άρθρο 3

Διάκριση - Κατάταξη φυτικού γενετικού υλικού

Το υπό προστασία φυτικό γενετικό υλικό διακρίνεται στις εξής ομάδες:

α) Ντόπιες ποικιλίες - πληθυσμοί παραδοσιακής καλλιέργειας (PRIMITIVE CULTIVARS, LANDRACES).

β) Άγρια και λοιπά φυτικά είδη, στενά συγγενή των καλλιεργουμένων φυτών ή και απευθείας πρόγονοί τους (WILD, WEEDY SPECIES).

γ) Άγρια φυτικά είδη που χρησιμοποιούνται άμεσα για τη διατροφή ανθρώπων ή ζώων, την παραγωγή βιομηχανικών προϊόντων και τη διακόσμηση (φαρμακευτικά, αρωματικά, βαφικά, αρτυματικά, μελισσοκομικά και ανθοκομικά - διακοσμητικά φυτά).

δ) Σύγχρονες αλλά και παλαιότερες ποικιλίες, δημιουργίες βελτιωτών, που επέζησαν αλλά δεν καλλιεργούνται σήμερα σε σημαντική έκταση και έπαυσαν να προστατεύονται από «δικαιώματα βελτιωτού» (PLANT BREEDER'S RIGHTS).

ε) Καθαρές σειρές (INBRED LINES) που έχουν μεγάλη σημασία για τη γεωργία.

Άρθρο 4

Μέλητες για την προστασία του φυτικού γενετικού υλικού

1. Για την προστασία του φυτικού γενετικού υλικού του άρθρου 3, μπορεί να ανατίθενται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, σε Κρατικά Πάρκα, Νομικά Πρόσωπα ή Πανεπιστημιακά Πάρκα και σε περίπτωση αδυναμίας αυτών, σε ιδιωτικούς φορείς ή σύνταξη μελών που αφορούν τη γεωγραφική καταγωγή, την ποικιλότητα του πληθυσμού, την εκτίμηση του βαθμού της γενετικής διάβρωσης και του κινδύνου εξαφάνισης του καλλιεργουμένου είδους και των συγγενών τους άγριων ή ζυκανοίμορφων ειδών. Προτεραιότητα για τη σύνταξη τίθενται οικογενειακών μελετών βιότυπων:

α) στα είδη για τα οποία η χώρα μας θεωρείται κέντρο καταγωγής ή πρώτης διαφοροποίησης κυρίως των οποίων είναι τα τριτοειδή, φοκωνίδη, σταυρανθή γροσσολίδια, σιθέα, λιλιάδα, χιλιανή, σκωδικανή, υριδίδια, η άμπελος, η συκή και η ελιά.

β) στα είδη που δεν είναι αυτόχθονα, παρουσιάζουν όμως σημαντική διατηρητική παραλλακτικότητα και έχουν μεγάλη οικονομική σημασία για τη χώρα μας, κυρίως των οποίων είναι τα εσπεριδοειδή, τα πυρηνόκαρπα, τα γυγνατόκαρπα, τα ακρόδρυα, το βαμβάκι, ο καπνός, ο αραβόσιτος, τα σολανώδη κηπευτικά και τα φασόλια.

γ) στα είδη εκείνα που έχει διαπιστωθεί ότι υπέστησαν μεγάλη γενετική διάβρωση και κινδυνεύουν να εξαφανισθούν, κυρίως των οποίων είναι τα ρεβίθια, η ραπανάκι, τα λούπηλα, τα κοκκία, η ρόβη, το τσίλι του βουνού και ο δικταμος.

2. Για την εκπόνηση, την παρακολούθηση της εξέλιξης, την έγκριση και την παραλαβή των μελετών της προηγούμενης παρα-

Προεδρικό Διάταγμα αριθμ. 80, τεύχος Α΄, 40/22-3-1990 Κυριότερα άρθρα

290

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ)

γράφου, υπεύθυνος είναι ο καθ' ύλην αρμόδιος υπηρέτης του Υπουργείου Γεωργίας.

Άρθρο 5

Μέτρα προστασίας

Για την προστασία του φυτικού γενετικού υλικού του άρθρου 3 λαμβάνονται τα εξής μέτρα:

α) Σύλληψη αυτοπροσασματούμενων θεμάτων από καλλιεργούμενα και άλλα φυτικά είδη που βλασκοναει σε κλώνο και διατήρησή τους: αα) στην Τράπεζα γενετικού υλικού (EX SITU) για εκείνα τα είδη των οποίων οι σπόροι μπορούν να θρασφθούν και να αποθηκευθούν σε χωρική θερμοκρασία (απόδοξη κατάσταση).

ββ) Σε συλλογές ή φυτικές υπαίθρου και βοτανικούς κήπους (EX SITU) κυρίως για κλωνικούς αναπαραγόμενα είδη ή είδη με μη ορθόδοξες σπόρους.

β) Καθορισμός των περιοχών, όπου άγρια συγγενή των καλλιεργουμένων φυτών είδη αυθεντικών και παρωσικών μεγάλου γενετικού παραλλακτικότητας και πυκνότητας πληθυσμών, ως ζώνων προστασίας των (IN SITU). Τέτοιες ζώνες μπορούν να ευρισκονται είτε εντός των ήδη προστατευόμενων στήμερα περιοχών, όπως στήμερα θρασφών, αυθιχιακά βάλια, διατήρητων μνημείων της φύσης, είτε εντός νέων που θα επιλεγούν ως κατάλληλες.

γ) Καθορισμός των περιοχών παραδοσιακής καλλιέργειας νέων ποικιλιών, που καθίστανται να εφασφθούν, κατά περίπτωση σε ορισμένες απομονωμένες περιοχές της Ηπειρωτικής Ελλάδας ή των αοι και σε θεματιοειδείς ζώνες προστασίας των βιοσφαιρών της άγριας ζωής όπως οι ποικιλίες αυτές καλλιεργούνται ακόμη σε μικρή κλίμακα, ή είναι σπάνια και έρεται να θρασφθούν.

δ) Για τη λήψη μέτρων που προηγούμενων περιπτώσεων α, β και γ δεν είναι αναγκαία ή επέκταση των μελετών που προβλέπονται στο άρθρο 4 του παρόντος, αλλά αρκούν οι πληροφορίες, παρατηρήσεις και συνηγές των αρμόδιων περιφερειακών και κεντρικών υπηρασμένων κλάδων του Υπουργείου Γεωργίας.

Άρθρο 6

Εθνικό Σύστημα Διατήρησης και Προστασίας Φυτογενετικού Πλούτου Καλλιεργουμένων Ειδών

Για την προστασία του γενετικού υλικού του άρθρου 3 αναστήνεται «Εθνικό Σύστημα Διατήρησης και Προστασίας Φυτογενετικού Πλούτου Καλλιεργουμένων Ειδών» στο οποίο αναστήνεται:

α) Η Τράπεζα Διατήρησης Γενετικού Υλικού του Κέντρου Γεωργικής Έρευνας Βορείου Ελλάδας.

β) Οι συλλογές - φυτικές που έχουν εγκατασταθεί ήδη ή εγκαθίστανται, ιδιαίτερα δεινερών και θεμινών ειδών, παραδοσιακών ποικιλιών - κλώνων και αντίστοιχων εγρίων ειδών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση.

γ) Οι ζώνες προστασίας όπου αναπτύσσονται συγκεκριμένες άγριες μορφές καλλιεργουμένων φυτικών ειδών.

δ) Οι αναγκαίοι ή ομάδες παραγόντων ή μεμονωμένοι παραγοντοί που μετά από ειδική σύμβαση όπου προβλέπεται ειδική επιδότηση, καλλιεργούν παραδοσιακές ποικιλίες τις οποίες πολλαπλασιάζουν με τον παραδοσιακό τρόπο.

Άρθρο 7

Συντονιστικό - Εκτελεστικό Όργανο

Συντονιστικό - Εκτελεστικό Όργανο του Εθνικού Συστήματος διατήρησης και προστασίας φυτογενετικών πλούτων καλλιεργουμένων ειδών του άρθρου 6, ορίζεται η Τράπεζα Διατήρησης Γενετικού Υλικού του Κέντρου Γεωργικής Έρευνας Βορείου Ελλάδας, με τις εξής αρμοδιότητες:

α) Συντονιστικό και εποπτική όλων των δραστηριοτήτων του άρθρου 6.

β) Τήρηση πλήρους μηχανογραφημένου αρχείου των διατηρουμένων και προστατευόμενων ειδών και ποικιλιών - κλώνων του άρθρου 6.

γ) Εισηγίες για νέες δραστηριότητες που αφορούν τις περιπτώσεις β, γ και δ του άρθρου 6 προς την αρμόδια για την προστασία του περιβάλλοντος υπηραστική μονάδα του Υπουργείου Γεωργίας, από

κοινού ή ύστερα από εισήγηση από το αρμόδιο για κάθε καλλιέργεια ίδρυμα του Υπουργείου Γεωργίας.

Άρθρο 8

Συλλογές Φυτικές Καλλιέργειας παραδοσιακών ποικιλιών

Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και εκδίδονται ύστερα από κοινή εισήγηση των αρμόδιων για το περιβάλλον και την έρευνα κεντρικών υπηρεσιών του Υπουργείου Γεωργίας και με γνωμοδότηση της Επιτροπής του άρθρου 20 του ν. 1564/1983 καθίστανται τα εξής:

α) Για τις συλλογές - φυτικές της περ. β του άρθρου 6, καθορίζονται τα είδη, οι ποικιλίες - κλώνοι, ο τόπος εγκατάστασής και κάθε λεπτομέρεια και διαδικασία για την απόδοξητη εφαρμογή της παρούσας περιπτώσεως.

β) Για την καλλιέργεια παραδοσιακών ποικιλιών της περ. δ του άρθρου 6, καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις που πρέπει απαραίτητα να περιλαμβάνονται στις συμβάσεις που υπογράφονται ανάμεσα στους καλλιεργητές (Συνεταιρισμοί, Ομάδες ή καλλιέργητες) και το Υπουργείο Γεωργίας (υπογεγραμμένες συμβαλλόμενοι, ειδικές επιδοτήσεις).

Άρθρο 9

Ζώνες προστασίας

1. Οι ζώνες προστασίας ορίζονται περιοχές που αυτοορίζονται άγρια συγγενή των καλλιεργουμένων φυτών είδη, μέσα στις οποίες καταλείβεται η διατήρηση της υπάρχουσας γενετικής παραλλακτικότητας και η βιωσιμότητα της αυθεντικής της εξέλιξής τους.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας και ΠΕΧΩΔΕ που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και εκδίδονται ύστερα από κοινή εισήγηση των αρμόδιων για το περιβάλλον και την έρευνα Κεντρικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Γεωργίας, καθορίζονται οι εκτάσεις συγκεκριμένων βιοσφαιρών που θα αποτελέσουν τις ζώνες προστασίας.

Με την ίδια απόφαση ορίζονται και μέτρα προστασίας, ίδιες περιορισμοί στη συλλογή και κοπή των φυτών αυτών, περιορισμοί στη βόσκηση, προστασία από πυρκαγιές, περιορισμοί της διαβροχής του έδαφους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

2. Φυτικές που εφασφθούν τα μέτρα προστασίας ορίζονται οι εξής:

α) Η Διεύθυνση Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας.

β) Η Διεύθυνση Έρευνας του Υπουργείου Γεωργίας.

γ) Η Τράπεζα Διατήρησης Γενετικού Υλικού του Κέντρου Γεωργικής Έρευνας Βορείου Ελλάδας.

δ) Η Διεύθυνση Διαχείρισης Δάσων και Δασικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας.

ε) Οι κατά τόπους Νομαρχιακές Υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας.

Άρθρο 10

Συλλογή και διακίνηση προστατευόμενων ειδών

1. Για τη συλλογή και τη διακίνηση, τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό της χώρας, προστατευόμενων ειδών, ποικιλιών ή κλώνων του άρθρου 3 του παρόντος, απαιτείται σχετική άδεια, η οποία εκδίδεται από την αρμόδια για τα περιβαλλοντικά θέματα υπηρεσιακή μονάδα του Υπουργείου Γεωργίας, ύστερα από γνωμοδότηση των αρμόδιων κατά περίπτωση υπηρεσιών των Τράπεζας Διατήρησης Γενετικού Υλικού του Κέντρου Γεωργικής Έρευνας Βορείου Ελλάδας, Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, Ερευνητικά Ιδρύματα του Υπουργείου Γεωργίας και άλλα Ιδρύματα καθώς και των νομαρχιακών υπηρεσιών του Υπουργείου Γεωργίας, στο χώρο των οποίων θα γίνει η συλλογή.

2. Βασικά κριτήρια που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τη χορήγηση ή μη της παραπάνω άδειας είναι ο σκοπός της συλλογής και διακίνησης (επιστημονικές, συλλογικές, παιδαγωγικές ή άλλες) η σπανιότητα του φυτού, η ειδική για τη χώρα σημασία του και η μονοειδικότητά του.

3. Ένας ερευνητικός αποστολής που διενεργεί συλλογή γενετικού υλικού στη χώρα μας, ύστερα από άδεια που χορηγείται συμ-

Άρθρο 4

Μελέτες για την προστασία του φυτικού γενετικού υλικού

1. Για την προστασία του φυτικού γενετικού υλικού του άρθρου 3, μπορεί να ανατίθεται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, σε Κρατικά Ιδρύματα, Νομικά Πρόσωπα ή Πανεπιστημιακά Ιδρύματα και σε περίπτωση αδυναμίας αυτών, σε ιδιωτικούς φορείς, η σύνταξη μελετών που αφορούν τη γεωγραφική κατανομή, την πυκνότητα του πληθυσμού, την εκτίμηση του βαθμού της γενετικής διάβρωσης και του κινδύνου εξαφάνισης των καλλιεργουμένων ειδών και των συγγενών τους άγριων ή ζιζανιομόρφων ειδών. Προτεραιότητα για τη σύνταξη τέτοιων οικογεωγραφικών μελετών δίδεται:

α) στα είδη για τα οποία η χώρα μας θεωρείται κέντρο καταγωγής ή πρώτης διαφοροποίησης, κυριότερα των οποίων είναι τα αγροστώδη, ψυχανθή, σταυρανθή, χηνοποδιίδια, σύνθετα, λιλιίδια, χειλανθή, σκιαδανθή, ιριδίδια, η άμπελος, η συκή και η ελαία.

β) στα είδη που δεν είναι αυτοχθονα, παρουσιάζουν όμως σημαντική δευτερογενή παραλλακτικότητα και έχουν μεγάλη οικονομική σημασία για τη χώρα μας, κυριότερα των οποίων είναι τα εσπεριδοειδή, τα πυρηνόκαρπα, τα γιγαρτόκαρπα, τα ακρόδρυα, το βαμβάκι, ο καπνός, ο αραβόσιτος, τα σολανώδη κηπευτικά και τα φασόλια.

γ) στα είδη εκείνα που έχει διαπιστωθεί ότι υπέστησαν μεγάλη γενετική διάβρωση και κινδυνεύουν να εξαφανισθούν, κυριότερα των οποίων είναι τα ρεβύθια, η φακή, τα λούπινα, τα κουκιά, η ρόβη, το τσάι του βουνού και ο δίκταμος.

Προεδρικό Διάταγμα αριθμ. 80, τεύχος Α΄,

40/22-3-1990

Κυριότερα άρθρα

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ)

φρον με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου, συνδυάζονται και εποπτεύονται από το κέντρο της Τράπεζας Διατήρησης Γενετικού Υλικού του Κέντρου Γεωργικής Έρευνας Βορείου Ελλάδος ή Εθνικό Επιστήμονα του αρμόδιου για την καλλιέργεια Ισθμιακού της χώρας.

Αντιπροσωπευτικό δείγμα του συλλεγμένου γενετικού υλικού καθώς και αντίγραφο των δελτίων συλλογής παραδίδονται στην παραπάνω Τράπεζα για μακροχρόνια διατήρηση και τεκμηρίωσή τους.

4. Για τη συλλογή και διακίνηση τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό της χώρας προστατευόμενων ειδών που περιλαμβάνονται στους πίνακες Α και Β του Π.Δ. 67/1981 (Α' 23) και του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3626/82 όπως κάθε φορά ισχύει, απαιτείται απλή ή ειδική άδεια ΣΠΕΣ που εκδίδεται από τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες.

Στον Υπουργό Γεωργίας αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 16 Μαρτίου 1990

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤ. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΙΩΑΝΝ. ΛΙΑΠΗΣ

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΘ. 81 (2)

Έθνος κλωνών στο Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών και καθορισμός του οικουμένου κανονισμού τους.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:
1. Τις διατάξεις των άρθρων 50 παρ. 1 και 7 παρ. 5 του ν. 1268/1982 «Για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (Α' 87) όπως η τελευταία αυτή διάταξη τροποποιήθηκε με το άρθρο 48 παρ. 2 του ν. 1404/1983 «Δομή και λειτουργία των Γενικών Ιατρικών Ιδρυμάτων» (Α' 173).

2. Την πρόταση της Γενικής Συνέλευσης του τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών (συνεδρίαση 31.10.1989).

3. Τις 55/1990 και 87/1990 γνωμοδοτήσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Ιδρύονται στο Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών Γ' και Δ' Χειρουργικές Κλινικές.

Οι πρόνοιες κλινικές εξυπηρετούν τις εκπαιδευτικές, ερευνητικές και νοσηλευτικές ανάγκες στα τριτοετή ανατόμια της Γενικής Χειρουργικής και της Αγγειακής Χειρουργικής.

Άρθρο 2

Ο οικουμένου κανονισμός των κλωνών καθορίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στα επόμενα άρθρα.

Άρθρο 3

Κάθε κλινική έχει ως αποστολή:

α) Την κλήση των διδακτικών και ερευνητικών αναγκών του Τμήματος Ιατρικής καθώς και των άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Αθηνών σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο.
β) Την εξυπηρέτηση των διεθνών κοινωνικών αναγκών όταν και όποτε ζητείται συγκεκριμένη συνδρομή που ανήκει στο αντικείμενο των κλωνών.

γ) Την επίδειξη πατρών καθώς και άλλων λειτουργιών των κλώνων γένεας και τη συνεπή κατασκευή και επιμέλειά τους.

δ) Την παροχή περιβάλλοντος και νοσηλείας σε ασθενείς με χειρουργικά νοσήματα. Η περιβάλλονση συνίσταται στην κλινική διάγνωση, την παρακολούθηση και εργαστηριακή διερεύνηση, την προεγχειρητική προετοιμασία της χειρουργικής αντιμετώπισης καθώς και την με-

τεγχειρητική φροντίδα μέχρι της εξόδου του ασθενούς από την κλινική.

ε) Την εκτέλεση κλωνών και παρεμπιπτόντως ερευνητικών προγραμμάτων με σκοπό τη μελέτη και αναζήτηση νέων τεχνικών και θεραπευτικών μεθόδων.

στ) Την συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής.

ζ) Την οργάνωση τοπικών, εθνικών και διεθνών συνεδρίων, συμποσίων, σεμιναρίων, διαλέξεων και μεταπτυχιακών μαθημάτων με σκοπό την ενημέρωση του κοινού του ιατρικού και λοιπού προσωπικού της κλινικής.

Άρθρο 4

Το προσωπικό κάθε κλινικής απαρτίζεται από: α) Μίλη ΔΕΠ του Τομέα Χειρουργικής που το γνωστικό τους αντικείμενο έμπειται στα διδακτικά, ερευνητικά και νοσηλευτικά ενδιαφέροντα της κλινικής όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 1 του παρόντος διατάγματος. β) Γιατρούς του ΕΣΥ που αποστέλλονται στην κλινική σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 2 του Ν. 1579/1985 (Α' 217), γ) Εξειδικευμένους γιατρούς και λοιπούς επιστήμονες. δ) Μίλη του Εθνικού Ιατρονομικού - Γενικού Προσωπικού και ε) του κάθε είδους νοσηλευτικό και λοιπό προσωπικό που τοποθετείται στην κλινική σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 5

Κάθε κλινική διευθύνεται από μέλος του ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής που ανήκει κατά προτεραιότητα στις βαθμίδες του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 1 του Ν. 1268/1982 και εκλέγεται με τη διαδικασία του Π.Δ. 46/1989 (Α' 21).

Άρθρο 6

Ο διευθυντής κάθε κλινικής ασκεί τις αρμοδιότητες που ορίζει το άρθρο 7 παρ. 4 του Ν. 1268/1982 και επί πλέον:

- Καταρτίζει και εισαγεί το πρόγραμμα λειτουργίας για τις διδακτικές και ερευνητικές δραστηριότητες της κλινικής και μεριμνά για την υλοποίησή τους.

- Μεριμνά για την υλοποίηση των αποφάσεων των συλλογικών οργάνων του νοσοκομείου στο οποίο εγκαθίσταται η κλινική για την παροχή του νοσηλευτικού έργου.

- Διαχειρίζεται κάθε έσοδο που περιέχεται στην κλινική σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 7

Για τις ανάγκες κάθε κλινικής τηρούνται τα ακόλουθα βιβλία και στοιχεία:

- Πρωτόκολλο εισερχόμενης - εξερχόμενης αλληλογραφίας.

- Βιβλίο λόγου φοιτητών.

- Βιβλίο περιουσιακών στοιχείων.

- Φακέλλος οικονομικών στοιχείων κάθε έτους.

- Κατάλογος επιστημονικών οργάνων.

- Αρχείο ασθενών της κλινικής.

- Βιβλίο επιστημονικής δραστηριότητας της κλινικής.

- Βιβλίο μεταβλητών του προσωπικού της κλινικής και

- Κάθε άλλο βιβλίο ή στοιχείο που προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία ή κλίμακα απαράρτητο για την κλινική.

Άρθρο 8

Στον χώρο όπου εγκαθίσταται η κάθε κλινική υπάρχει πινακίδα στην οποία αναγράφεται ο ακριβής τίτλος της κλινικής και τα στοιχεία του διευθυντή της.

Άρθρο 6

Εθνικό Σύστημα Διατήρησης και Προστασίας Φυτογενετικών Πόρων Καλλιεργουμένων Ειδών

Για την προστασία του γενετικού υλικού του άρθρου 3 συνιστάται «Εθνικό Σύστημα Διατήρησης και Προστασίας Φυτογενετικών Πόρων Καλλιεργουμένων Ειδών» στο οποίο εντάσσονται:

α) Η Τράπεζα Διατήρησης Γενετικού Υλικού του Κέντρου Γεωργικής Έρευνας Βορείου Ελλάδος.

β) Οι συλλογές - φυτείες που έχουν εγκατασταθεί ήδη ή εγκαθίστανται, ιδιαίτερα δενδρωδών και θαμνωδών ειδών, παραδοσιακών ποικιλιών - κλώνων και αντίστοιχων αγρίων ειδών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση.

γ) Οι ζώνες προστασίας όπου αναπτύσσονται συγκεκριμένες άγριες μορφές καλλιεργουμένων φυτικών ειδών.

δ) Οι συνεταιρισμοί ή ομάδες παραγωγών ή μεμονωμένοι παραγωγοί που μετά από ειδική σύμβαση όπου προβλέπεται ειδική επιδότηση, καλλιεργούν παραδοσιακές ποικιλίες τις οποίες πολλαπλασιάζουν με τον παραδοσιακό τρόπο.

Άρθρο 7

Συντονιστικό - Εκτελεστικό Όργανο

Συντονιστικό - Εκτελεστικό Όργανο του Εθνικού Συστήματος διατήρησης και προστασίας φυτογενετικών πόρων καλλιεργουμένων ειδών του άρθρου 6, ορίζεται η Τράπεζα Διατήρησης Γενετικού Υλικού του Κέντρου Γεωργικής Έρευνας Βορείου Ελλάδος, με τις εξής αρμοδιότητες:

α) Συντονισμό και εποπτεία όλων των δραστηριοτήτων του άρθρου 6.

β) Τήρηση πλήρους μηχανογραφημένου αρχείου των διατηρουμένων και προστατευόμενων ειδών και ποικιλιών - κλώνων του άρθρου 6.

γ) Εισηγήσεις για νέες δραστηριότητες που αφορούν τις περιπτώσεις β, γ και δ του άρθρου 6 προς την αρμόδια για την προστασία του περιβάλλοντος υπηρεσιακή μονάδα του Υπουργείου Γεωργίας, από

Σκοπός της Τράπεζας Γενετικού Υλικού και των άλλων Ερευνητικών Ιδρυμάτων

Η διατήρηση των εθνικών φυτικών γενετικών πόρων (τοπικών ποικιλιών καλλιεργούμενων ειδών και άγριων συγγενών με τα καλλιεργούμενα είδη), που απειλούνται από γενετική διάβρωση ή εξαφάνιση, προς όφελος των επόμενων γενεών.

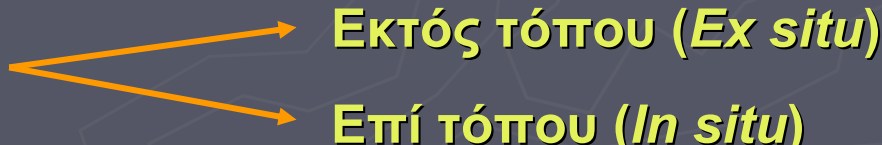
Σκοπός της Τράπεζας Γενετικού Υλικού και των άλλων Ερευνητικών Ιδρυμάτων

Το υλικό συλλογής αποτελεί ένα πολύτιμο γενετικό απόθεμα για τη γενετική βελτίωση των καλλιεργειών και για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος της Ελλάδας.

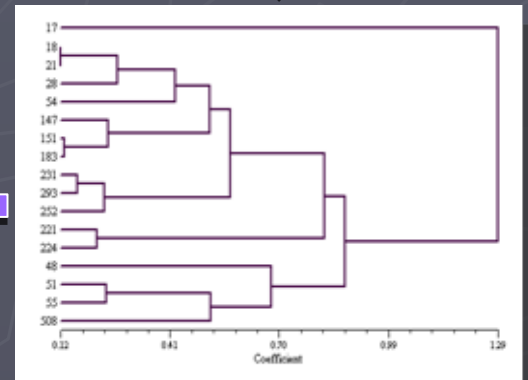
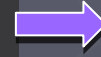
Κέντρο Γεωργικής Έρευνας Βόρειας Ελλάδας

Δράσεις της Τράπεζας Γενετικού Υλικού

- ◆ Εξερευνητικές αποστολές και συλλογή σε εθνικό επίπεδο των φυτικών γενετικών πόρων
- ◆ Αναπολλαπλασιασμός γενετικού υλικού
- ◆ Χαρακτηρισμός και αξιολόγηση
- ◆ Διατήρηση και προστασία
 - Εκτός τόπου (*Ex situ*)
 - Επί τόπου (*In situ*)
- ◆ Τεκμηρίωση και επεξεργασία δεδομένων
- ◆ Εθνικές και διεθνείς ανταλλαγές γενετικού υλικού και πληροφοριών

Δράσεις της Τράπεζας Γενετικού Υλικού

Συλλογή, αναπολλαπλασιασμός, χαρακτηρισμός, αξιολόγηση, διατήρηση και τεκμηρίωση των φυτικών γενετικών πόρων

Κέντρο Γεωργικής Έρευνας Βόρειας Ελλάδας

Εξερευνητικές αποστολές της Τράπεζας Γενετικού Υλικού για τη διάσωση και τη συλλογή του φυτικού γενετικού υλικού

- ▶ Η Τράπεζα Γενετικού Υλικού (ΤΓΥ) του ΕΘΙΑΓΕ, από το 1981 έως σήμερα, έχει οργανώσει και υλοποιήσει σημαντικό αριθμό εξερευνητικών αποστολών διάσωσης φυτικού γενετικού υλικού (rescue expeditions) σε ολόκληρη σχεδόν την Ελλάδα, με αποτέλεσμα τη συλλογή των τοπικών παραδοσιακών ποικιλιών των καλλιεργούμενων φυτικών ειδών και των άγριων αυτοφυών συγγενών ειδών τους.
- ▶ Προτεραιότητα δίνεται σε καλλιέργειες:
 - σημαντικές για τη διατροφή,
 - με μεγάλο βαθμό γενετικής διάβρωσης,
 - ιδιαίτερης σημασίας για την Ελλάδα.

Κέντρο Γεωργικής Έρευνας Βόρειας Ελλάδας

Στόχοι των εξερευνητικών αποστολών της Τράπεζας Γενετικού Υλικού

- ✓ Επισήμανση και έγκαιρη συλλογή του γενετικού υλικού του ελληνικού χώρου και εκτός του φυσικού του περιβάλλοντος (*Ex situ*) διατήρηση στις ψυκτικές εγκαταστάσεις της ΤΓΥ ή σε φυτείες υπαίθρου.
- ✓ Καταγραφή της γεωργικής βιοποικιλότητας.
- ✓ Επισήμανση περιοχών με σημαντικό γενετικό πλούτο και μελέτη συστημάτων για «επί τόπου» διατήρηση (*In situ conservation*) αυτοφυών ειδών και άγριων συγγενών των καλλιεργούμενων ειδών στο φυσικό τους περιβάλλον και για διατήρηση «στον αγρό» (*On-farm conservation*) των απειλούμενων παραδοσιακών ποικιλιών.
- ✓ Εκτίμηση του βαθμού γενετικής διάβρωσης των φυτογενετικών πόρων της χώρας και εισήγηση μέτρων αντιμετώπισής της.

Κέντρο Γεωργικής Έρευνας Βόρειας Ελλάδας

Κατηγορίες «εκτός τόπου» συλλογών της Τράπεζας Γενετικού Υλικού

- ✓ **Ενεργός Συλλογή:** αποθήκευση σπόρων (2° - 4°C) για περίπου 10 έτη ή και παραπάνω ανάλογα με το φυτικό είδος. Το υλικό διατηρείται σε πάνινες ή χάρτινες σακούλες.
- ✓ **Συλλογή Εργασίας:** αποθήκευση σπόρων (2° - 5°C) για πειράματα, επιλογές βελτιωτικών προγραμμάτων κλπ.
- ✓ **Βασική Συλλογή:** ασφαλής μακροχρόνια αποθήκευση σπόρων (-21°C) για τουλάχιστον 20 έτη. Το υλικό διατηρείται σε πλαστικοποιημένα φύλλα αλουμινίου ή σε μεταλλικά ανοξείδωτα δοχεία.

Κέντρο Γεωργικής Έρευνας Βόρειας Ελλάδας

Τοπικές ποικιλίες καλλιεργούμενων ειδών που διατηρούνται στην ΤΓΥ (ενδεικτικός πίνακας)

α.α.	Γένος	Είδος	Κοινό Όνομα
1.	<i>Abelmoschus</i>	<i>esculentus</i>	Μπάμια
2.	<i>Allium</i>	<i>cepa</i>	Κρεμμύδι
3.	<i>Allium</i>	<i>porrum</i>	Πράσο
4.	<i>Allium</i>	<i>sativum</i>	Σκόρδο
5.	<i>Anethum</i>	<i>graveolens</i>	Άνηθος
6.	<i>Apium</i>	<i>graveolens</i>	Σέλινο
7.	<i>Arachis</i>	<i>hypogaea</i>	Φιστίκι
8.	<i>Avena</i>	<i>sativa</i>	Βρώμη
9.	<i>Beta</i>	<i>vulgaris</i>	Παντζάρι
10.	<i>Brassica</i>	<i>oleraceae</i>	Λάχανο
11.	<i>Capsicum</i>	<i>annuum</i>	Πιπεριά
12.	<i>Cicer</i>	<i>arietinum</i>	Ρεβίθι
13.	<i>Citrus</i>	<i>lanatus</i>	Καρπούζι
14.	<i>Cucumis</i>	<i>melo</i>	Πεπόνι
15.	<i>Cucumis</i>	<i>sativus</i>	Αγγούρι
16.	<i>Cucurbita</i>	<i>maxima</i>	Κολοκύθα
17.	<i>Cucurbita</i>	<i>moschata</i>	Κολοκύθα
18.	<i>Cucurbita</i>	<i>pepo</i>	Κολοκύθι
19.	<i>Cynara</i>	<i>scholymus</i>	Αγκινάρα
20.	<i>Daucus</i>	<i>carota</i>	Καρότο
21.	<i>Dolichos</i>	<i>lablab</i>	Δόλιχος
22.	<i>Gossypium</i>	<i>hirsutum</i>	Βαμβάκι
23.	<i>Helianthus</i>	<i>annuus</i>	Ηλιάνθος
24.	<i>Hordeum</i>	<i>vulgare</i>	Κριθάρι
25.	<i>Lactuca</i>	<i>sativa</i>	Μαρούλι
26.	<i>Lagenaria</i>	<i>siceraria</i>	Νεροκολοκύθα

α.α.	Γένος	Είδος	Κοινό Όνομα
27.	<i>Luffa</i>	<i>acutangula</i>	Λούφα
28.	<i>Lathyrus</i>	spp.	Λαθούρι
29.	<i>Lens</i>	<i>culinaris</i>	Φακή
30.	<i>Lupinus</i>	spp.	Λούπινο
31.	<i>Medicago</i>	<i>sativa</i>	Μηδική
32.	<i>Nicotiana</i>	<i>tabacum</i>	Καπνός
33.	<i>Panicum</i>	<i>miliaceum</i>	Κεχρί
34.	<i>Petroselinum</i>	<i>crispum</i>	Μαϊντανός
35.	<i>Phaseolus</i>	<i>coccineus</i>	Φασόλια Γίγαντες
36.	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλια
37.	<i>Pisum</i>	<i>sativum</i>	Μπιζέλι
38.	<i>Raphanus</i>	<i>sativus</i>	Ρεπάνι
39.	<i>Secale</i>	<i>cereale</i>	Σίκαλη
40.	<i>Sesamum</i>	<i>indicum</i>	Σουσάμι
41.	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Τομάτα
42.	<i>Solanum</i>	<i>melongena</i>	Μελιτζάνα
43.	<i>Solanum</i>	<i>tuberosum</i>	Πατάτα
44.	<i>Sorghum</i>	<i>bicolor</i>	Σόργο
45.	<i>Spinacea</i>	<i>oleraceae</i>	Σπανάκι
46.	<i>Triticum</i>	<i>aestivum</i>	Σιτάρι μαλακό
47.	<i>Triticum</i>	<i>durum</i>	Σιτάρι σκληρό
48.	<i>Vicia</i>	<i>ervilia</i>	Ρόβη
49.	<i>Vicia</i>	<i>faba</i>	Κουκί
50.	<i>Vicia</i>	<i>sativa</i>	Βίκος
51.	<i>Vigna</i>	<i>unguiculata</i>	Αμπελοφάσουλο
52.	<i>Zea</i>	<i>mays</i>	Καλαμπόκι

Κέντρο Γεωργικής Έρευνας Βόρειας Ελλάδας

Τοπικές ποικιλίες καλλιεργούμενων ειδών που διατηρούνται στην Τράπεζα Γενετικού Υλικού

Κέντρο Γεωργικής Έρευνας Βόρειας Ελλάδας

Τοπικές ποικιλίες καλλιεργούμενων ειδών που διατηρούνται
στην Τράπεζα Γενετικού Υλικού

Λούπινο

Πεπόνια

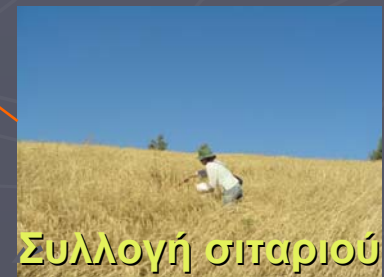
Εντοπισμός
Κοκκινόσταρου

Σκόρδα

Τομάτες

Συλλογή σιταριού

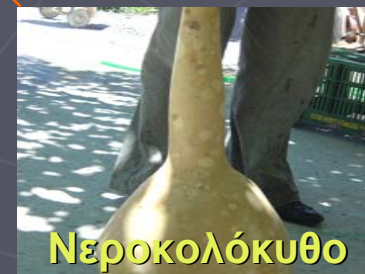
Κεχρί

Φασόλια σε
αναβαθμίδες

Αμπελοφάσουλα

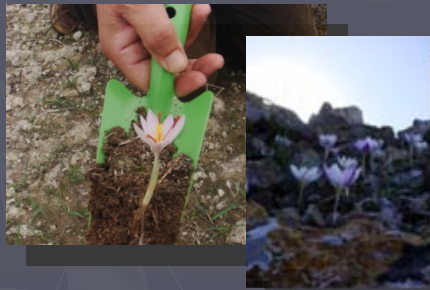
Νεροκολόκυθο

Κέντρο Γεωργικής Έρευνας Βόρειας Ελλάδας

Η Τράπεζα Γενετικού Υλικού έχει αναλάβει δράσεις για την «επί τόπου» (*In situ*) διατήρηση και έχει εκπονήσει μελέτες για έναν αριθμό ειδών-στόχων στις παρακάτω περιοχές.

Όλυμπος
(*Beta nana*)

Σαντορίνη
(*Crocus cartwrightianus*,
Crocus laevigatus)

Μέσση
(*Triticum boeoticum* &
Aegilops speltoides var.
ligustica)

Κέντρο Γεωργικής Έρευνας Βόρειας Ελλάδας

Αμπελογραφική συλλογή

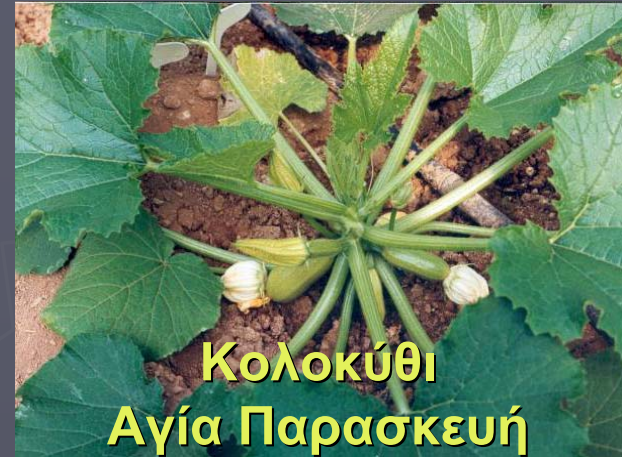
Η Τράπεζα Γενετικού Υλικού διατηρεί επίσης μία μεγάλη αμπελογραφική συλλογή υπαίθρου, που αποτελείται από αυτόχθονες παραδοσιακές ποικιλίες αμπέλου.

Κέντρο Γεωργικής Έρευνας Βόρειας Ελλάδας

Εμπορικές παραδοσιακές ποικιλίες

Προήλθαν από επιλογή τοπικών πληθυσμών με ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια

Κέντρο Γεωργικής Έρευνας Βόρειας Ελλάδας

Εμπορικές παραδοσιακές ποικιλίες

Προήλθαν από επιλογή τοπικών πληθυσμών με ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια

Καρότο
Νέα Μαγνησία

Μελιτζάνα Λαγκαδά

Τομάτα Μακεδονία

Φασόλι Ζαργάνα
Χρυσούπολης

Ινστιτούτο Σιτηρών:

Διατηρεί τοπικές ποικιλίες από:

Ινστιτούτο Σιτηρών: Καλαμπόκι-Τοπικές ποικιλίες

Ινστιτούτο Σιτηρών:

Καλαμπόκι-Τοπικές ποικιλίες

(ενδεικτικός πίνακας)

COLLNUMB	COLLCODE	GENUS	SPECIES	ACCENAME	ACQDATE	ORIGCTY	COLLSITE
GR048/82	GRC 005	ZEA	MAYS	NTOPIO	198207--	GRC	LARISSA-VERDIKOUSSA
GR066/82	GRC 005	ZEA	MAYS		198207--	GRC	TRIKALA-MILEA
GR081/82	GRC 005	ZEA	MAYS	KALAMPOKI	198207--	GRC	TRIKALA-MESOHORI
GR086/82	GRC 005	ZEA	MAYS	GORGOSPORO	198207--	GRC	TRIKALA-NERAIDA
GR087/82	GRC 005	ZEA	MAYS		198207--	GRC	TRIKALA-NERAIDA
GR088/82	GRC 005	ZEA	MAYS	KARAVISIO	198207--	GRC	TRIKALA-NERAIDA
GR090/82	GRC 005	ZEA	MAYS		198207--	GRC	TRIKALA-NERAIDA
GR096/82	GRC 005	ZEA	MAYS	ASPR.KALAM	198208--	GRC	KARDITSA-ARGITHEA
GR103/82	GRC 005	ZEA	MAYS	POPCORN	198208--	GRC	KARDITSA-ARGITHEA
GR104/82	GRC 005	ZEA	MAYS		198208--	GRC	KARDITSA-KERASIA
GR106/82	GRC 005	ZEA	MAYS	KAMPISIO	198208--	GRC	KARDITSA-KRYONERI
GR107/82	GRC 005	ZEA	MAYS	KSIRIKO	198208--	GRC	KARDITSA-KRYONERI
GR109/82	GRC 005	ZEA	MAYS		198208--	GRC	KARDITSA-KARITSA
GR118/82	GRC 005	ZEA	MAYS	KALAMPOKI	198208--	GRC	KARDITSA-AMARANTOS
GR120/82	GRC 005	ZEA	MAYS		198208--	GRC	KARDITSA-AMARANTOS
GR122/82	GRC 005	ZEA	MAYS	KONTOROKA	198208--	GRC	KARDITSA-NERAIDA
GR126/82	GRC 005	ZEA	MAYS	KOKKINELI	198208--	GRC	KARDITSA-NERAIDA
GR164/82	GRC 005	ZEA	MAYS	SIDIROKALA	198208--	GRC	LARISSA-KALLIPEFKI
GR165/82	GRC 005	ZEA	MAYS		198208--	GRC	LARISSA-KALLIPEFKI

Ινστιτούτο Αμπέλου Αθηνών:

Αμπέλι-Τοπικές ποικιλίες

(ενδεικτικός πίνακας)

COLLNUMB	COLLCODE	GENUS	SPECIES	ACCENAME	ACQDATE	ORIGCTY	COLLSITE
VT515	GRC 010	VITIS	VINIFERA	VOULGARICO	198109--	GRC	SERRES-PROTI
VT114/83	GRC 010	VITIS	VINIFERA	GRENTZELO	198306--	GRC	IOANNINA-KOSTANIANI
VT266	GRC 010	VITIS	VINIFERA	XEROKORIT	198306--	GRC	GREVENA-TRIKOMO
VT506	GRC 010	VITIS	VINIFERA	SALOUA	198306--	GRC	RODOS ISL-AG.ISIDOROS
VT509	GRC 010	VITIS	VINIFERA	MAVRANDREA	198306--	GRC	RODOS ISL-AG.ISIDOROS
VT242	GRC 010	VITIS	VINIFERA	SAKI	198306--	GRC	MESSINIA-DARAS
VT244	GRC 010	VITIS	VINIFERA	RODAKINO	198306--	GRC	MESSINIA-DARAS
VT246	GRC 010	VITIS	VINIFERA	KROKOS	198306--	GRC	MESSINIA-DARAS
VT247	GRC 010	VITIS	VINIFERA	M.KOLINIAT	198306--	GRC	MESSINIA-DARAS
VT248	GRC 010	VITIS	VINIFERA	MAVROUDI	198306--	GRC	MESSINIA-DARAS
VT249	GRC 010	VITIS	VINIFERA	MAVROMAT.	198306--	GRC	MESSINIA-DARAS
VT250	GRC 010	VITIS	VINIFERA	ASFACA	198306--	GRC	MESSINIA-DROSSIA
VT252	GRC 010	VITIS	VINIFERA	ELIA	198306--	GRC	MESSINIA-DARAS
VT241	GRC 010	VITIS	VINIFERA	BOURNELES	198306--	GRC	MESSINIA-KEFALINOS
VT215	GRC 010	VITIS	VINIFERA	KOUTSAVIT.	198306--	GRC	ARKADIA-SKORTSINOS
VT216	GRC 010	VITIS	VINIFERA	ASPROUDA	198306--	GRC	ARKADIA-SKORTSINOS
VT095/83	GRC 010	VITIS	VINIFERA	STAFIDAMP.	198306--	GRC	ZAKYNTHOS IS-LAGOPODO
VT108/83	GRC 010	VITIS	VINIFERA	ARETI	198306--	GRC	ZAKYNTHOS IS-LAGOPODO

Αμπέλι-Τοπικές ποικιλίες

Αμπέλι-Τοπικές ποικιλίες

Ποταμίσι

Μαυροτράγανο

Μπεκάρι

Πλατόνι

Ινστιτούτο Αμπέλου, Λαχανοκομίας και Ανθοκομίας Ηρακλείου:

Διατηρεί:

- ▶ Συλλογή τοπικών ποικιλιών αμπέλου που βρίσκονται στον αμπελώνα του ΕΘΙΑΓΕ στον Αμπελούζο Μεσσαράς Ηρακλείου, όπως: Κοτσιφάλι, Λιάτικο, Μαντιλάρι, Βιδιανό, Βιλάνα, Πλυτό, Μοσχάτο Σπίνας, Σουλτανίνα.
- ▶ Επίσης, είναι διατηρητής της ποικιλίας πιπεριάς «καυτερή Ιεράπετρας» και αγγουριάς «Κνωσού».

Ινστιτούτο Ελαίας και Οπωροκηπευτικών Καλαμάτας:

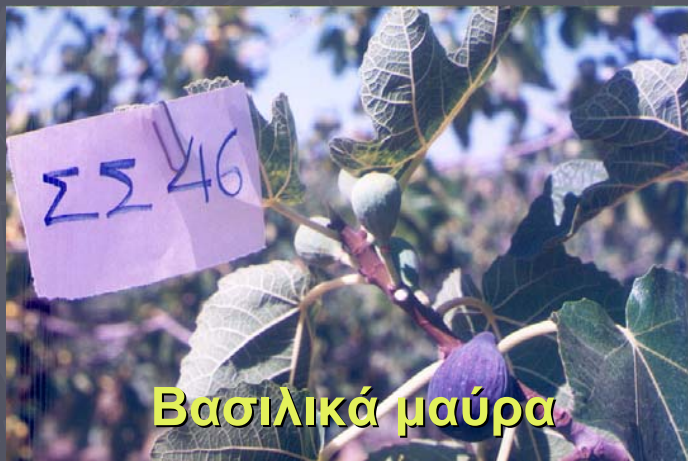
Διατηρεί:

- ▶ 66 ποικιλίες συκιάς – η μεγαλύτερη συλλογή στη Μεσόγειο,
- ▶ 15 ποικιλίες ελιάς, τοπικές και από την ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου,
- ▶ 5 ποικιλίες μανταρινιάς,
- ▶ 400 περίπου είδη μυκήτων, πολλά εκ των οποίων εδώδιμα και καταγεγραμμένα για πρώτη φορά στον ελληνικό χώρο από το Ινστιτούτο,
- ▶ 200 είδη βακτηρίων και ζυμών, 1 εκ των οποίων καταγράφηκε για πρώτη φορά από το Ινστιτούτο, καθώς και 1 ιδιαίτερης γεωργικής αξίας για το οποίο έχει κατατεθεί και αίτηση στον Ο.Β.Ι. για κατοχύρωση της πατέντας χρήσης του.

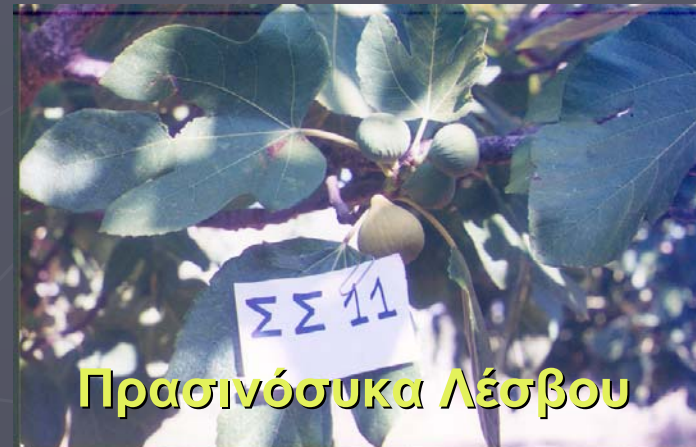
Ινστιτούτο Ελαίας και Οπωροκηπευτικών Καλαμάτας: Συκιές-Τοπικές ποικιλίες

α/α	Ποικιλία	Προέλευση	Χαρακτηριστικά καρπού
1	Καλαμών ή τσαπελοσυκιά	Μεσσηνία	Πολύ νόστιμο, μεγάλο, ευρέως διαδεδομένο για αποξήρανση
2	Καλαματιανά Ιστιαίας	Ευβοίας	Πολύ νόστιμο, μεσαίο, για αποξήρανση
3	Βαλοσυκιά	Ανδρούσα Μεσσηνίας	Πράσινο, εύγευστο, μέτριου μεγέθους
4	Λευκά μεγάλα Ανδρούσης	Ανδρούσα Μεσσηνίας	Πράσινο, πολύ μεγάλο μέγεθος, ιδιαίτερα γευστικό
5	Βασιλικά μαύρα	Μεσόγεια Αττικής	Μαύρο, ιδιαίτερα γευστικό, μεγάλο μέγεθος
6	Βασιλικά μελισσί ή άσπρα	Μεσόγεια Αττικής	Μελισσί χρώμα, μεγάλο μέγεθος, ιδιαίτερα γευστικό
7	Κύμης	Κύμη Ευβοίας	Πράσινο, μεγάλο, διπλής χρήσης, αποξηραμένο ή νωπό
8	Μακροκοσανάτα	Ιστιαία Ευβοίας	Πράσινο, μεγάλος μίσχος, μέτριο μέγεθος
9	Πολίτικα Λέσβου	Μυτιλήνη	Λευκοπράσινο, νόστιμο, μέτριο μέγεθος
10	Περκούλια	Μυτιλήνη	Πράσινο, μέτριο μέγεθος, γευστικό
11	Πρασινόσυκα Λέσβου	Μυτιλήνη	Πράσινο ανοιχτό, μεγάλο μέγεθος, αρκετά γευστικό
12	Λέσβου με μεγάλο μίσχο	Μυτιλήνη	Πράσινο, μεγάλος μίσχος, μέτριο μέγεθος, γευστικό
13	Αϊδινιά	Μυτιλήνη	Λευκοπράσινο, μέτριο, πολύ γευστικό
14	Ορμαθοσυκιά	Πελοπόννησος	Λευκοπράσινο, μέτριο, γευστικό
15	Μαύρη δίφορη	Πελοπόννησος	Μαύρο, γευστικό, μέτριο μέγεθος
16	Λιβανό	Ελλάδα	Μαύρο, μέτριο μέγεθος, γευστικό
17	Μπουκνιά	Ελλάδα	Μπορντοπράσινο, μέτριο μέγεθος, γευστικό
18	Σμυρναϊκή	Σμύρνη – Μυτιλήνη	Πράσινο ανοιχτό, μεγάλο μέγεθος, ιδιαίτερα γευστικό
19	Καστανόσυκα Αρνάς Γυθείου	Γύθειο	Μωβ, μικρό, πολύ νόστιμο
20	Στραβόλαιμου	Πεταλίδι Μεσσηνίας	Πράσινο, μεγάλο, γευστικό

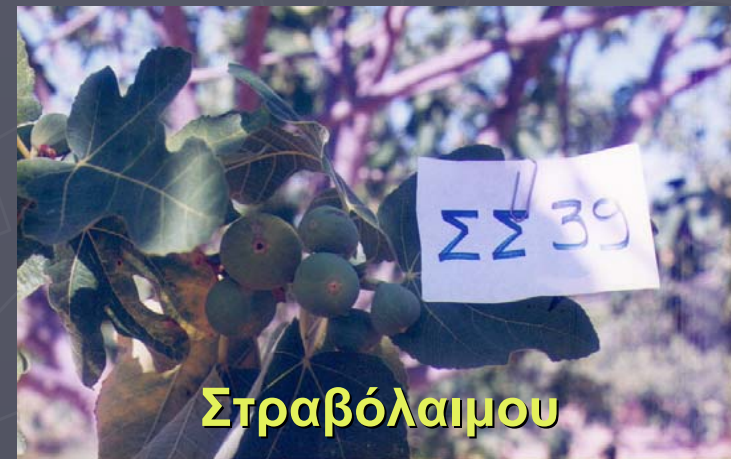
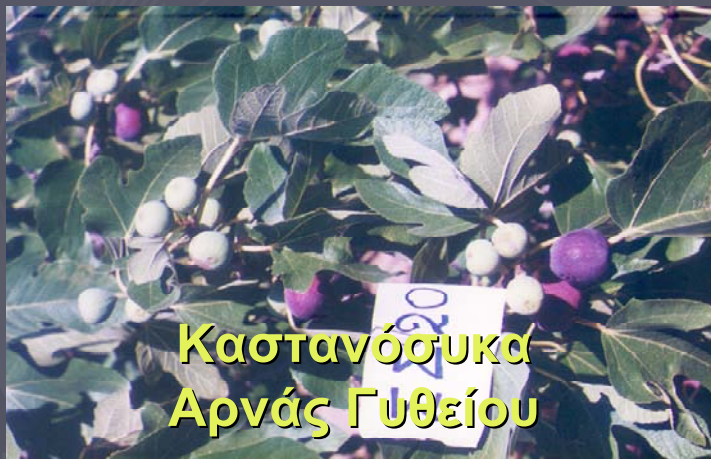
Ινστιτούτο Ελαίας και Οπωροκηπευτικών Καλαμάτας: Συκιές-Τοπικές ποικιλίες

Ινστιτούτο Ελαίας και Οπωροκηπευτικών Καλαμάτας: Συκιές-Τοπικές ποικιλίες

Ινστιτούτο Ελαίας και Οπωροκηπευτικών Καλαμάτας: Συκιές-Τοπικές ποικιλίες

Ινστιτούτο Ελαίας και Οπωροκηπευτικών

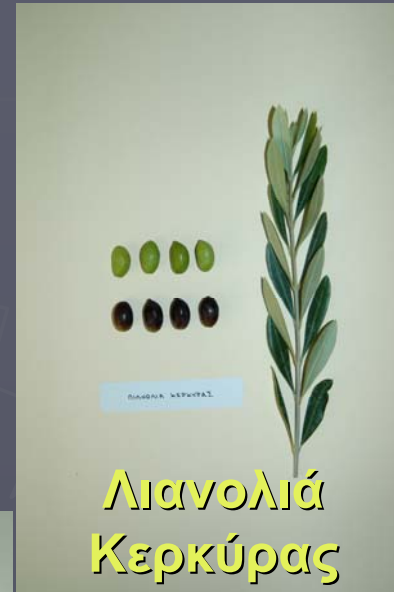
Καλαμάτας: Ελιές-Τοπικές ποικιλίες

α/α	Ποικιλία	Προέλευση	Περιγραφή
1	Κορωνέικη	Μεσσηνία	Είναι η πιο γνωστή ποικιλία ελιάς στην Ελλάδα αφού της αντιστοιχεί το 60% της ελληνικής παραγωγής. Έχει μικρό μέγεθος και ωριμάζει από τον Οκτώβριο μέχρι το Δεκέμβριο. Παρά το γεγονός ότι το δέντρο χρειάζεται ελάχιστη φροντίδα και μπορεί να αντέξει σε χαμηλές θερμοκρασίες, είναι αυτό που δίνει την καλύτερη ποιότητα λαδιού σε σχέση με άλλες ποικιλίες.
2	Καλαμών ή Αετονυχολιά	Μεσσηνία	Η καλύτερη εποχή για τη συγκομιδή της ποικιλίας αυτής είναι μεταξύ Δεκεμβρίου και Ιανουαρίου. Η συγκομιδή γίνεται μόνο όταν το χρώμα του καρπού έχει γίνει εντελώς μαύρο. Το δέντρο της Καλαμών έχει τη δυνατότητα να αντέχει σε όλες τις θερμοκρασίες κλίματος δίνοντας εξαιρετικούς καρπούς. Η ποικιλία αυτή είναι και παγκοσμίως γνωστή και η πιο γνωστή ελιά τραπεζιού.
3	Καρυδολιά Χαλκιδικής	Χαλκιδική	Η ποικιλία αυτή ωριμάζει σχετικά νωρίς και η συγκομιδή της γίνεται μεταξύ Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου. Ο καρπός της έχει χρώμα κιτρινοπράσινο και δεν αλλάζει σε μαύρο όπως γίνεται σε άλλες ποικιλίες. Έχει ασύμμετρο σχήμα και συνήθως χρησιμοποιείται ως ελιά τραπεζιού και πατέ όπως και η Αμφίσσης, αλλά συχνά τις βρισκουμε και γεμιστές με αμύγδαλο ή πιπεριά.
4	Αμφίσσης	Άμφισσα	Η συγκομιδή της ποικιλίας αυτής εξαρτάται από το πόσο ώριμος είναι ο καρπός της. Το μέγεθος της ελιάς αυτής είναι επίσης αρκετά αυξημένο. Χρησιμοποιείται κυρίως ως ελιά ή πατέ.
5	Μαστοειδής ή Ματσολιά ή Τσουνάτη	Πελοπόννησος	Η ποικιλία αυτή ωριμάζει αργά και η συγκομιδή της γίνεται από το τέλος Δεκεμβρίου έως τις αρχές Ιανουαρίου. Ο καρπός της είναι μεσαίου μεγέθους. Το λάδι από ματσολιά είναι εξαιρετικής ποιότητας με χαμηλή οξύτητα.

Ινστιτούτο Ελαίας και Οπωροκηπευτικών Καλαμάτας: Ελιές-Τοπικές ποικιλίες

Ινστιτούτο Ελαίας και Οπωροκηπευτικών Καλαμάτας: Ελιές-Τοπικές ποικιλίες

Ινστιτούτο Ελαίας και Οπωροκηπευτικών Καλαμάτας: Ελιές-Τοπικές ποικιλίες

Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων Νάουσας:

Ασχολείται:

- ▶ Από τα πυρηνόκαρπα με: τη ροδακινιά, τη νεκταρινιά, τη βερικοκιά, την κερασιά και τη δαμασκηνιά.
- ▶ Από τα γιγαρτόκαρπα με: τη μηλιά, την αχλαδιά και την κυδωνιά.
- ▶ Από τα ακρόδρυα με: την αμυγδαλιά, την καρυδιά, τη λεπτοκαρυά και τη φιστικιά.
- ▶ Πρόσφατα άρχισε να ασχολείται με τα φρούτα μικρότερης σημασίας, όπως: ρόδια, κυδώνια, μούσμουλα, μούρα, κράνα, τζίτζιφα, κλπ.
- ▶ Από το 1984 μέχρι το 1986 και από πιστώσεις προγράμματος του F.A.O., International Bank for Plant Genetic Resources, ασχολήθηκε με την εξερεύνηση, επισήμανση, συλλογή και αξιολόγηση γενετικού υλικού πυρηνόκαρπων από τον ελληνικό χώρο. Το υλικό αυτό χρησιμοποιήθηκε σε εθνικά προγράμματα βελτίωσης ποικιλιών και υποκειμένων με ελεγχόμενο υβριδισμό.

Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων Νάουσας:

Κεράσια-Τοπικές ποικιλίες

α/α	Ποικιλία	Προέλευση	Περιγραφή
1	Αγιωργίτικα Λιλαντίου	Εύβοια (Λιλάντιο)	Κόκκινη, μαλακόσαρκη ποικιλία, μεσοπρώιμης εποχής ωρίμανσης, με πολύ μικρό μέγεθος καρπού.
2	Καραμέλα Λιλαντίου	Εύβοια (Λιλάντιο)	Γαλανή, τραγανή ποικιλία, μέσης εποχής ωρίμανσης, με μικρό μέγεθος καρπού. Είναι τοπικής σημασίας, όπου χρησιμοποιείται κυρίως ως μεταποιησίμη, για την παρασκευή γλυκών. Είναι καλός επικονιαστής όλων των κόκκινων ποικιλιών.
3	Καφιώτικα	Αττική (Καφιώτικα)	Γαλανή, μαλακόσαρκη ποικιλία, μέσης εποχής ωρίμανσης, με μικρό μέγεθος καρπού. Τα σπορόφυτά της χρησιμοποιούνται ως υποκείμενα κερασιάς σε ξηροθερμικά εδάφη
4	Κηφισιάς	Αττική	Κόκκινη, μαλακόσαρκη ποικιλία, μεσοπρώιμης εποχής ωρίμανσης, με πολύ μικρό μέγεθος καρπού.
5	Κηφισιάς Πρωιμότερο	Αττική	Γαλανή, ημιτραγανή ποικιλία, μέσης εποχής ωρίμανσης, με μεγάλο μέγεθος καρπού. Το γενετικό της ενδιαφέρον περιορίζεται στο καλό σχήμα του δένδρου και την αντοχή της σε ξηροθερμικό περιβάλλον.
6	Μαύρο Πρώιμο Αχαΐας	Αχαΐα	Κόκκινη, τραγανή ποικιλία, μέσης εποχής ωρίμανσης, με πολύ μεγάλο μέγεθος καρπού. Αξιόλογη ποικιλία, με μεγάλο μέγεθος καρπού, τραγανή σάρκα και πολύ καλά οργανοληπτικά χαρακτηριστικά. Υστερεί σε αποδόσεις, που μπορούν να βελτιωθούν με συστηματική καλλιέργεια.
7	Μαύρο Πρώιμο Βυτάλου	Εύβοια (Βύταλος)	Κόκκινη, ημιτραγανή ποικιλία, μεσοπρώιμης εποχής ωρίμανσης, με μικρό μέγεθος καρπού. Το γενετικό της ενδιαφέρον περιορίζεται μόνο στο σχήμα του δένδρου, την υψηλή περιεκτικότητα του καρπού σε σάκχαρα και το μεγάλο μέγεθος του ποδίσκου αυτού.

Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων Νάουσας: Κεράσια & Βύσσина-Τοπικές ποικιλίες

α/α	Ποικιλία	Προέλευση	Περιγραφή
8	Ναπολέων Καραμέλα	Πελοπόννησος	Γαλανή, ημιτραγανή ποικιλία, μέσης εποχής ωρίμανσης, με μικρό μέγεθος καρπού. Η ποικιλία παρουσιάζει τοπικό ενδιαφέρον, λόγω των καλών μεταποιητικών χαρακτηριστικών της, κυρίως σε οικιακά παρασκευάσματα. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί από τη βιομηχανία στη ζαχαροπλαστική.
9	Πετροκέρασο Τραγανό Αχαΐας	Αχαΐα	Γαλανή, τραγανή ποικιλία, μέσης εποχής ωρίμανσης, με μεγάλο μέγεθος καρπού. Χρησιμοποιείται για νωπή κατανάλωση και μεταποίηση. Η ποικιλία αυτή παρουσιάζει ιδιαίτερο γενετικό και εμπορικό ενδιαφέρον, λόγω του μεγέθους του καρπού, της τραγανότητας της σάρκας αυτού και των οργανοληπτικών χαρακτηριστικών.
10	Πρώιμο Κολυνδρού	Πιερία (Κολυνδρός)	Κόκκινη, μαλακόσαρκη ποικιλία, πρώιμης εποχής ωρίμανσης, με πολύ μικρό μέγεθος καρπού.
11	Σάμου	Σάμος	Κόκκινη, τραγανή ποικιλία, μεσοόψιμης εποχής ωρίμανσης, με μέτριο μέγεθος καρπού. Παρουσιάζει ιδιαίτερο γενετικό ενδιαφέρον λόγω του εγκλιματισμού της σε νησιώτικες περιοχές.
12	Τραγανό Εδέσσης-Ναούσης	Νάουσα	Κόκκινη, τραγανή ποικιλία, μέσης έως όψιμης εποχής ωρίμανσης, με πολύ μεγάλο μέγεθος καρπού.
13	Βύσσινο Επισκοπής	Πιερία (Αιγίνιο)	Μαύρη ή σκούρη κόκκινη ποικιλία βυσσινιάς, πρώιμης εποχής ωρίμανσης, με μεγάλο μέγεθος καρπού. Μεγάλη απόδοση. Το Βύσσινο Επισκοπής είναι μια πολύ αξιόλογη ποικιλία βυσσινιάς, όσον αφορά τον εγκλιματισμό της στο ελληνικό εδαφοκλιματικό περιβάλλον. Ο καρπός της ενδείκνυται να χρησιμοποιηθεί για παραγωγή χυμού και σπιτικών παρασκευασμάτων.

Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων Νάουσας: Κεράσια-Τοπικές ποικιλίες

Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων Νάουσας: Κεράσια-Τοπικές ποικιλίες

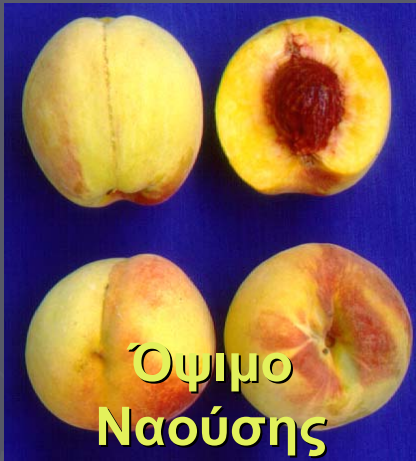
Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων Νάουσας: Κεράσια-Τοπικές ποικιλίες

Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων Νάουσας: Ροδάκινα-Δαμάσκηνα-Ρόδια-Φουντούκια- Τοπικές ποικιλίες

α/α	Ποικιλία	Προέλευση	Περιγραφή
1	Ροδάκινο Λεμονάτο Βόλου	Ν. Μαγνησίας και κυρίως στην περιοχή του Πηλίου-Ζαγορά Πηλίου	Λευκόσαρκη ποικιλία, επιτραπέζια, τραγανή Ο καρπός είναι μεγάλου μεγέθους, σφαιρικός με μαστοειδή απόφυση. Ο φλοιός κατά την ωρίμανση έχει χρώμα λευκό με λίγο κόκκινο επίχρωμα. Η σάρκα είναι τραγανή, πολύ αρωματική και συμπύρηνη.
2	Ροδάκινο Όψιμο Ναούσης	Νάουσα	Είναι ποικιλία ζωηρή και πολύ παραγωγική. Ο καρπός είναι συμπύρηνος, κιτρινόσαρκος με μέτρια-καλή γεύση (υπόξινη). Έχει σχήμα σφαιρικό και τα δύο ημισφαίρια είναι ελαφρά ασύμμετρα, είναι καλά χρωματισμένος, καλύπτεται κατά 50-80% με κόκκινο επίχρωμα. Έχει άριστη αντοχή στις μεταχειρίσεις-μεταφορές. Ποικιλία ευαίσθητη στις χαμηλές θερμοκρασίες. Λόγω του μεγάλου μεγέθους και της εποχής ωρίμανσης είναι ποικιλία κατάλληλη για την εσωτερική αγορά.
3	Δαμάσκηνα Ασβεστοχωρίου	Ασβεστοχώρι	Πολύ παραγωγικό δένδρο. Μεγάλος καρπός. Ωριμάζει το 3 ^ο δεκαήμερο Ιουλίου.
4	Δαμάσκηνα Μπαρδακιά	Μαυρολιθάρι Φωκίδας	Κίτρινος καρπός. Ωριμάζει το 3 ^ο δεκαήμερο Αυγούστου.
5	Ρόδι Αλμπασάνι	Ημαθία	Πολύ παραγωγική ποικιλία.
6	Ρόδι Καμπάδικο	Ημαθία	Πολύ παραγωγική ποικιλία.
7	Ρόδι Ερμιόνης	Ερμιόνη Αργολίδας	Πολύ αξιόλογη ποικιλία. Είναι ποικιλία μεγαλόκαρπη με έντονο κόκκινο χρωματισμό και πολύ γλυκιά γεύση.
8	Φουντουκιά Αργυρούπολης	Αργυρούπολη Δράμας	Αξιόλογη ποικιλία φουντουκιάς.

Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων Νάουσας: Ροδάκινα-Δαμάσκηνα-Ρόδια-Φουντούκια- Τοπικές ποικιλίες

Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων Νάουσας: Αμύγδαλα-Τοπικές ποικιλίες

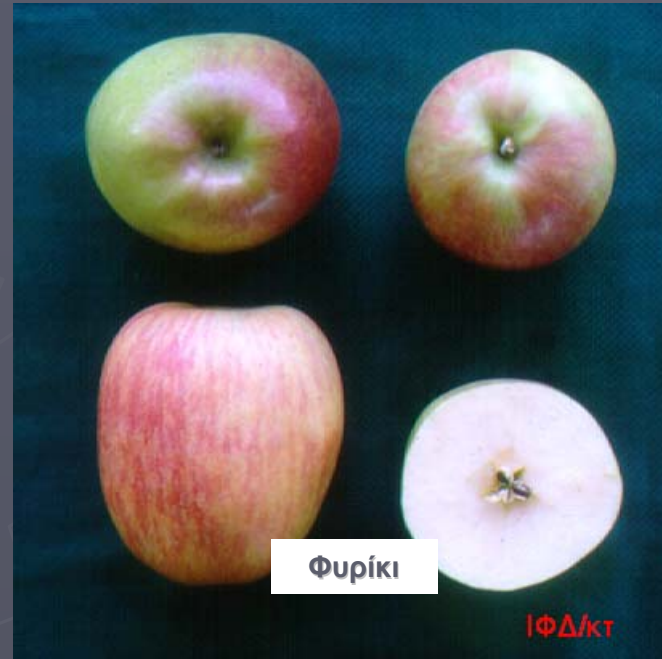
Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων Νάουσας: Αχλάδια-Τοπικές ποικιλίες

Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων Νάουσας: Αχλάδια-Τοπικές ποικιλίες

Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων Νάουσας: Μήλα-Τοπικές ποικιλίες

Σταθμός Γεωργικής Έρευνας Βαρδατών Φθιώτιδας:

- ▶ Ασχολήθηκε επί μακρόν (από το 1985) με τη δημιουργία νέων ποικιλιών καρυδιάς είτε με διασταυρώσεις είτε με επιλογή ατόμων από ντόπιους σποροφυτικούς πληθυσμούς. Έτσι δημιουργήθηκε ένας σημαντικός αριθμός εκλεκτών ατόμων καρυδιάς, τα καλύτερα από τα οποία αξιολογήθηκαν λεπτομερώς σε συλλογές με γνωστές ποικιλίες για να εκτιμηθεί η αξία τους ως νέες ποικιλίες.
- ▶ Όλες οι παρακάτω επιλογές είναι επιλογές του ΕΘΙΑΓΕ/ΣΓΕ ΒΑΡΔΑΤΩΝ ΦΘ/ΔΑΣ και προέκυψαν από εξερεύνηση των σποροφυτικών πληθυσμών καρυδιάς των ορεινών περιοχών της Ελλάδας, με προγράμματα της ΕΕ και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Από τις επιλογές ληφθήκαν εμβολιοφθαλμοί, παρήχθησαν εμβολιασμένα δενδρύλλια και εγκαταστάθηκαν το 1994 στη συλλογή αξιολόγησης επιλογών «B» του Σταθμού, συνορεύουσα με τη συλλογή αξιολόγησης επιλογών «A».
- ▶ Ενδεικτικά αποτελέσματα από την αξιολόγηση 25 επιλογών της συλλογής «B» αναφέρονται στους παρακάτω πίνακες, ενώ τα αποτελέσματα της αξιολόγησης 33 επιλογών της συλλογής «A» (17 από Πελοπόννησο, 7 από Ήπειρο και Ιόνια νησιά, 5 από Κρήτη και 4 από Στερεά Ελλάδα) έχουν δημοσιευθεί στην Αγροτική Έρευνα, τ. 29 (1) 2006.

Σταθμός Γεωργικής Έρευνας Βαρδατών: Καρύδια-Τοπικές ποικιλίες συλλογής Β

α/α	Ποικιλία	Προέλευση	Περιγραφή-Αγρονομική αξία
1	ΕΚ1/Β	Κρήτη	Ωοειδές σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 14-15 gr. Ποσοστό ψίχας 47-48%. Πρώιμη επιλογή, δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον για κύρια ποικιλία. Ως γεννήτορας παρουσιάζει περιορισμένο ενδιαφέρον που εντοπίζεται στο πολύ καλό γέμισμα ψίχας, στον ανοικτό λευκοκίτρινο χρωματισμό της ψίχας και στην καλή ποιότητα ψίχας.
2	ΕΚ2/Β	Κρήτη	Ωοειδές σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 13-14 gr. Ποσοστό ψίχας 49-50%. Υπέρ πρώιμη επιλογή, δε συνιστάται για κύρια ποικιλία, ενώ και ως γεννήτορας παρουσιάζει πολύ περιορισμένο ενδιαφέρον.
3	ΕΚ3/Β	Κρήτη	Καρδιόσχημο-ωοειδές σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 19-20 gr. Ποσοστό ψίχας 46-47%. Πρώιμη επιλογή, δε συνιστάται για κύρια ποικιλία, ενώ ως γεννήτορας παρουσιάζει ενδιαφέρον (πλαγιοκαρπία, μεγαλοκαρπία, καλή ποιότητα ψίχας).
4	ΕΣ4/Β	Στερεά Ελλάδα	Ωοειδές σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 15-17 gr. Ποσοστό ψίχας 48-50%. Πρώιμη επιλογή, δε συνιστάται για κύρια ποικιλία, ενώ ως γεννήτορας παρουσιάζει κάποιο ενδιαφέρον (μεγαλοκαρπία, καλή ποιότητα ψίχας).
5	ΕΠ5/Β	Πελοπόννησος	Κωλουροκωνικό σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 14-15 gr. Ποσοστό ψίχας 44-46%. Μεσοόψιμη επιλογή, μοιάζει πολύ με τη Hartley, από την οποία υπερτερεί στο χρωματισμό ψίχας, παρουσιάζει ενδιαφέρον για κύρια ποικιλία, γι' αυτό πρέπει να αξιολογηθεί περισσότερο, ενώ και ως γεννήτορας παρουσιάζει σημαντικό ενδιαφέρον.
6	ΕΠ6/Β	Πελοπόννησος	Επίμηκες κοντό σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 16-17 gr. Ποσοστό ψίχας 57-59%. Δε συνιστάται για κύρια ποικιλία, ενώ ως γεννήτορας παρουσιάζει κάποιο ενδιαφέρον (πολύ υψηλό ποσοστό ψίχας καλής ποιότητας και μεγαλοκαρπία).

Σταθμός Γεωργικής Έρευνας Βαρδατών: Καρύδια-Τοπικές ποικιλίες συλλογής Β

α/α	Ποικιλία	Προέλευση	Περιγραφή-Αγρονομική αξία
7	ΕΠ10/Β	Πελοπόννησος	Ωοειδές σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 12-13 gr. Ποσοστό ψίχας 50-51%. Η ανωτέρω επιλογή παρουσιάζει ενδιαφέρον, λόγω της μεγάλης ζωηρότητας βλάστησης, ως εύρωστο υποκείμενο κατάλληλο για πλαγιόκαρπες ποικιλίες ή για παραγωγή (με μικροπολλαπλασιασμό ή με σπόρο) ζυηρών δένδρων για ξυλεία.
8	ΕΠ11/Β	Πελοπόννησος	Επίμηκες σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 14-16 gr. Ποσοστό ψίχας 49-50%. Η ανωτέρω επιλογή παρουσιάζει ενδιαφέρον μόνο, λόγω της μεγάλης ζωηρότητας βλάστησης, ως εύρωστο υποκείμενο κατάλληλο για πλαγιόκαρπες ποικιλίες ή για παραγωγή (με μικροπολλαπλασιασμό ή με σπόρο) ζυηρών δένδρων για ξυλεία.
9	ΕΠ12/Β	Πελοπόννησος	Ωοειδές σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 13-14 gr. Ποσοστό ψίχας 47-48%. Μεσοπρώιμη επιλογή, δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον ούτε για ποικιλία ούτε για γεννήτορας.
10	ΕΠ14/Β	Πελοπόννησος	Επίμηκες κοντό έως σφαιροειδές σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 15-16 gr. Ποσοστό ψίχας 49-50%. Πρώιμη επιλογή, δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον για κύρια ποικιλία, ενώ ως γεννήτορας παρουσιάζει κάποιο ενδιαφέρον (πολύ υψηλό ποσοστό ψίχας και με καλή γεύση).
11	ΕΠ15/Β	Πελοπόννησος	Επίμηκες κοντό σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 17-18 gr. Ποσοστό ψίχας 53-55%. Δε συνιστάται για κύρια ποικιλία, ενώ ως γεννήτορας παρουσιάζει κάποιο ενδιαφέρον (πολύ υψηλό ποσοστό ψίχας καλής ποιότητας και μεγαλοκαρπία).
12	ΕΣ19/Β	Στερεά Ελλάδα	Ωοειδές σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 23-24 gr. Ποσοστό ψίχας 47-48%. Μεσοπρώιμη επιλογή, δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον για ποικιλία, ενώ για γεννήτορας παρουσιάζει ενδιαφέρον (τεράστιο μέγεθος καρπών, υψηλό ποσοστό ψίχας καλής ποιότητας).

Σταθμός Γεωργικής Έρευνας Βαρδατών: Καρύδια-Τοπικές ποικιλίες συλλογής Β

α/α	Ποικιλία	Προέλευση	Περιγραφή-Αγρονομική αξία
13	ΕΘ20/Β	Θεσσαλία	Ωοειδές σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 9,1 gr. Ποσοστό ψίχας 50-51%. Δε συνιστάται για κύρια ποικιλία ούτε ως γεννήτορας, παρουσιάζει όμως ενδιαφέρον, λόγω της καλής ζωηρότητας βλάστησης, ως εύρωστο υποκείμενο κατάλληλο για πλαγιόκαρπες ποικιλίες.
14	ΕΘ21/Β	Θεσσαλία	Ωοειδές σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 8,5 gr. Ποσοστό ψίχας 47-48%. Δε συνιστάται για κύρια ποικιλία ούτε ως γεννήτορας.
15	ΕΣ22/Β	Στερεά Ελλάδα	Ωοειδές σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 16-17 gr. Ποσοστό ψίχας 44-45%. Δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον ως ποικιλία, ενώ ως γεννήτορας παρουσιάζει περιορισμένο ενδιαφέρον.
16	ΕΚ24/Β	Κρήτη	Ωοειδές έως επίμηκες κοντό σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 17-18 gr. Ποσοστό ψίχας 36-38%. Δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον ούτε ως ποικιλία, ούτε ως γεννήτορας.
17	ΕΗ25/Β	Ήπειρος	Ωοειδές σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 18-19 gr. Ποσοστό ψίχας 44-46%. Δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον ως ποικιλία, ενώ ως γεννήτορας παρουσιάζει κάποιο περιορισμένο ενδιαφέρον.
18	ΕΗ27/Β	Ήπειρος	Ωοειδές έως ελλειπτικό σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 11-12 gr. Ποσοστό ψίχας 50-52%. Δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον ως ποικιλία, ενώ ως γεννήτορας παρουσιάζει πολύ περιορισμένο ενδιαφέρον.
19	ΕΗ28/Β	Ήπειρος	Ωοειδές σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 15-16 gr. Ποσοστό ψίχας 48-50%. Δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον ως ποικιλία, ενώ ως γεννήτορας παρουσιάζει περιορισμένο ενδιαφέρον.

Σταθμός Γεωργικής Έρευνας Βαρδατών: Καρύδια-Τοπικές ποικιλίες συλλογής Β

α/α	Ποικιλία	Προέλευση	Περιγραφή-Αγρονομική αξία
20	ΕΗ29/Β	Ήπειρος	Ωοειδές σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 13-14 gr. Ποσοστό ψίχας 50-52%. Δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον ως ποικιλία, ενώ ως γεννήτορας παρουσιάζει περιορισμένο ενδιαφέρον.
21	ΕΗ30/Β	Ήπειρος	Ωοειδές έως καρδιόσχημο σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 15-16 gr. Ποσοστό ψίχας 43-45%. Δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον ως ποικιλία, ενώ ως γεννήτορας παρουσιάζει ενδιαφέρον.
22	ΕΜ34/Β	Μακεδονία	Ωοειδές έως καρδιόσχημο σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 18-19 gr. Ποσοστό ψίχας 47-48%. Δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον ως ποικιλία, ούτε ως γεννήτορας. Παρουσιάζει ενδιαφέρον ως εύρωστο υποκείμενο κατάλληλο για πλαγιόκαρπες ποικιλίες ή για παραγωγή (με μικροπολλαπλασιασμό ή με σπόρο) ζυηρών δένδρων για ξυλεία.
23	ΕΜ35/Β	Μακεδονία	Ωοειδές σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 16-17 gr. Ποσοστό ψίχας 46-48%. Δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον ως ποικιλία, ούτε ως γεννήτορας. Παρουσιάζει ενδιαφέρον ως εύρωστο υποκείμενο κατάλληλο για πλαγιόκαρπες ποικιλίες ή για παραγωγή (με μικροπολλαπλασιασμό ή με σπόρο) ζυηρών δένδρων για ξυλεία.
24	ΕΜ36/Β	Μακεδονία	Καρδιόσχημο σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 18-19 gr. Ποσοστό ψίχας 42-44%. Δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον ως ποικιλία, ούτε ως γεννήτορας. Παρουσιάζει ενδιαφέρον ως εύρωστο υποκείμενο κατάλληλο για πλαγιόκαρπες ποικιλίες ή για παραγωγή (με μικροπολλαπλασιασμό ή με σπόρο) ζυηρών δένδρων για ξυλεία.
25	ΕΠ42/Β	Πελοπόννησος	Ωοειδές σχήμα καρυδιού με κέλυφος, με μέσο βάρος 15-16 gr. Ποσοστό ψίχας 52-54%. Παρουσιάζει ενδιαφέρον ως ποικιλία και ως γεννήτορας.

Συμπεράσματα

- Ένας μεγάλος αριθμός απειλούμενων τοπικών ποικιλιών των καλλιεργούμενων φυτικών ειδών και των άγριων αυτοφυών συγγενών ειδών τους έχουν συλλεχθεί κατά τη διάρκεια εξερευνητικών αποστολών της Τράπεζας Γενετικού Υλικού και των άλλων Ερευνητικών Ιδρυμάτων, διατηρούνται με ασφάλεια, χαρακτηρίστηκαν και αξιολογήθηκαν.
- Παράλληλα πολλές από αυτές αξιοποιήθηκαν στη γενετική βελτίωση και στη δημιουργία νέων ποικιλιών. Είναι όμως επιτακτική η ανάγκη να αξιολογηθούν και να αξιοποιηθούν περαιτέρω τα γενετικά υλικά των συλλογών αυτών.
- Ο πολύτιμος γενετικός πλούτος της χώρας, είναι ελεύθερα διαθέσιμος στα εθνικά και διεθνή ερευνητικά ιδρύματα, καθώς και στις τοπικές κοινωνίες.
- Διαπιστώθηκε ότι ο βαθμός γενετικής διάβρωσης του τοπικού αβελτίωτου γενετικού υλικού της χώρας είναι δραματικός.
- Το υλικό που ακόμη διασώζεται καλλιεργείται από λίγους γεωργούς σε μειονεκτικές περιοχές των νησιών και της ορεινής ενδοχώρας, είτε γιατί αποτελεί στοιχείο της τοπικής παράδοσης, είτε γιατί προσαρμόζεται καλύτερα σε άγονες αγροτικές περιοχές με οριακές συνθήκες.

Προτάσεις για το μέλλον

- ▶ Η προστασία των φυτογενετικών πόρων είναι μια ουσιώδης και διαρκής εθνική υποχρέωση. Συνεπώς, το έργο της Τράπεζας Γενετικού Υλικού και των άλλων Ερευνητικών Ιδρυμάτων πρέπει να συνεχιστεί για την προστασία και αξιοποίηση της γενετικής κληρονομιάς του τόπου, που είναι το απαραίτητο θεμέλιο για την πρόοδο της ελληνικής γεωργίας.
- ▶ Πέρα από την υποχρέωση προς τον Έλληνα αγρότη η διαρκής μέριμνα για την προστασία των φυτογενετικών πόρων αποτελεί και διεθνή υποχρέωση της χώρας με βάση τις σημαντικές συνθήκες που έχει υπογράψει (CBD, ITPGR, κ.ά.). Η διεθνής κοινότητα περιμένει πολλά από την Ελλάδα στον τομέα αυτό, δεδομένου ότι η χώρα θεωρείται από τα σπουδαιότερα Κέντρα Καταγωγής και Εξέλιξης των καλλιεργούμενων ειδών της υψηλίου.

Βιβλιογραφία

- ▶ Camacho Villa T.C., Maxted N., Scholten M., Ford-Lloyd B. (2006) Defining and identifying crop landraces. *Plant Genetic Resources*, 3(3): 373-384.
- ▶ Ρούσκας Δ., Ακρίβος Ι., Ζακυνθινός Γ. (2006) Αξιολόγηση 33 επιλογών καρυδιάς (*Junglans regia* L.), από σποροφυτικούς πληθυσμούς ορεινών περιοχών της Ελλάδας. *Αγροτική Έρευνα*, 29(1): 23-40.
- ▶ Σταυρόπουλος Ν., Σαμαράς Σ., Ματθαίου Α., Γανίτης Κ., Γκατζελάκη Χ., Κόταλη Ε., Λουρίδα Β., Μουταφίδου Α., Μυλωνάς Ι., Νίνου Ε., Ράλλη Π., Στάθη Α., Τσιβελίκας Α., Ψαρρά Ε. (2008) Τελική έκθεση προόδου φυσικού και οικονομικού αντικειμένου περιόδου 2004-2008. ΕΘΙΑΓΕ, Τράπεζα Γενετικού Υλικού, Μέτρο 6.3, Δράση Β' του ΕΠΑΑ-ΑΥ 2000-2008.
- ▶ <http://eurisco.ecpgr.org>
- ▶ <http://www1.montpellier.inra.fr/gap/resgen88/index.html>
- ▶ http://www.pomologyinstitute.gr/projects.php?order=title&order_type=asc